

ΣΤΕ ΟΛ. 662/2012 [Προσωρινή αναστολή σφράγισης βιομηχανικής μονάδας στην περιοχή του Ασωπού]

Περίληψη

-Η άμεση επίλυση του προβλήματος της υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής του ποταμού Ασωπού και της λεκάνης απορροής του, το οποίο έχει προσλάβει ανησυχητικές διαστάσεις και καθίσταται απειλητικό για την υγεία και τη ζωή του πληθυσμού, αποτελεί επείγοντα λόγο δημοσίου συμφέροντος. Η ικανοποίησή τους οφείλει να επιτευχθεί χωρίς καθυστέρηση και με τη συμβολή της αιτούσας, προς τις περιβαλλοντικές επιδόσεις της οποίας η εμπιστοσύνη της Διοίκησης έχει ευλόγως κλονισθεί, μεταξύ άλλων, λόγω της επικινδυνότητας των ουσιών που χρησιμοποιούνται κατά την παραγωγική της διαδικασία, αλλά και επειδή η τήρηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας εκ μέρους της, η οποία ενέχεται σε παραβάσεις μέτρων που εξειδικεύουν την αρχή της προφύλαξης, δεν υπήρξε υποδειγματική κατά το παρελθόν.

-Η Επιτροπή, κατά συνεκτίμηση της ανεπανόρθωτης βλάβης, την οποία πιθανολογείται ότι θα επιφέρει στην αιτούσα η διατήρηση της προσβαλλόμενης πράξης, αλλά και της ανάγκης να της παρασχεθεί η δυνατότητα να συμβάλει στην αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής σύμφωνα με το ήδη ισχύον κανονιστικό καθεστώς, κρίνει ότι πρέπει να αρθεί η σφράγιση της επιχείρησης της αιτούσας μέχρι τις 31 Ιανουαρίου 2013 και να επαναλειτουργήσει το σφραγισθέν αυτής τμήμα υπό συγκεκριμένους όρους (λεπτομερής και απαρέγκλιτη τήρηση περιβαλλοντικών όρων, της άδειας διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων καθώς και της εγκριθείσας μελέτης επεξεργασίας και διάθεσης υγρών αποβλήτων, ολοκλήρωση και έγκριση της μελέτης εξυγίανσης και αποκατάστασης του εδάφους στη γειτνίαση του βόθρου της και άμεση έναρξη εκτέλεσης των σχετικών εργασιών κ.λπ.).

Πρόεδρος: *Αγγ. Θεοφιλοπούλου*

Εισηγητής: *Χρ. Λιάκουρας*

Βασικές σκέψεις

1. Επειδή, με την πρώτη από τις δύο αιτήσεις για την άσκηση της οποίας έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (υπ' αριθμ. 1169360/2012 έντυπο γραμμάτιο παραβόλου) ζητείται η αναστολή εκτέλεσης της υπ' αριθμ. 4016/26.7.2012 απόφασης του Αντιπεριφερειάρχη Βοιωτίας, με την οποία αφενός μεν διατάχθηκε η προσωρινή διακοπή λειτουργίας και η σφράγιση της βιομηχανικής μονάδας παραγωγής μεταλλικών εξαρτημάτων και ειδών κιγκαλερίας, που εκμεταλλεύεται η αιτούσα στη θέση «Άγιος Δημήτριος»

Δημοτικής Ενότητας Οινοφύτων Βοιωτίας, αφετέρου δε ορίσθηκε ως ημερομηνία της σφράγισης η 27.8.2012. Με τη δεύτερη αίτηση για την άσκηση της οποίας έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (υπ' αριθμ. 1169359/2012 ειδικό γραμμάτιο παραβόλου) ζητείται η αναστολή εκτέλεσης της υπ' αριθμ. 4426/28.8.2012 απόφασης του ίδιου ως άνω Αντιπεριφερειάρχη Βοιωτίας, η οποία έχει ταυτόσημο περιεχόμενο με την προαναφερόμενη απόφαση, ορίσθηκε δε με αυτή ως νέα ημερομηνία σφράγισης της ανωτέρω βιομηχανικής μονάδας της αιτούσας η 10.9.2012, οπότε και πραγματοποιήθηκε. Οι εν λόγω προσβαλλόμενες πράξεις εκδόθηκαν κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 29 του ν.3982/2011 για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος από τη ρύπανση που φαίνεται να προκαλείται, κυρίως, από την παράνομη διαχείριση και διάθεση των υγρών αποβλήτων και λυμάτων που παράγονται από τη δραστηριότητα της αιτούσας. Κατά των πράξεων αυτών, οι οποίες είναι συναφείς και πρέπει να συνεκδικασθούν, ασκήθηκαν από την αιτούσα αντίστοιχες αιτήσεις ακυρώσεως, δικάσιμος των οποίων ορίσθηκε η 17.4.2013.

2. Επειδή, όπως προκύπτει από το φάκελο της υπόθεσης, με την 2256/13.7.2005 απόφαση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Βοιωτίας χορηγήθηκε στην αιτούσα ανανέωση άδειας λειτουργίας βιομηχανικής μονάδας παραγωγής μεταλλικών εξαρτημάτων και ειδών κιγκαλερίας αόριστης διάρκειας στη θέση «Άγιος Δημήτριος» στην περιοχή των Οινοφύτων του Νομού Βοιωτίας. Για την εν λόγω βιομηχανική μονάδα είχαν ήδη εγκριθεί περιβαλλοντικοί όροι διάρκειας 5 ετών με την 4444/12.11.2003 απόφαση του Αντινομάρχη Βοιωτίας, ενώ με την Φ.42/666/2827/ 16.12.2003 απόφαση της Διεύθυνσης Υγείας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Βοιωτίας είχε εγκριθεί μελέτη για υπεδάφια διάθεση των υγρών αποβλήτων της, ύστερα από φυσικοχημική επεξεργασία. Περαιτέρω, με την υπ' αριθμ. 169-1194/10.4.2009 απόφαση του Αντινομάρχη Βοιωτίας χορηγήθηκε στην αιτούσα νέα έγκριση περιβαλλοντικών όρων διάρκειας πέντε ετών, με τη δε υπ' αριθμ. Φ42/666/2668-40/514/19.3.2009 απόφαση της Διεύθυνσης Υγείας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Βοιωτίας εγκρίθηκε νέα μελέτη για επεξεργασία και διάθεση μη επικίνδυνων υγρών αποβλήτων, στην οποία, μεταξύ άλλων, προβλέπεται ότι τα μη επικίνδυνα υγρά απόβλητα θα συλλέγονται στην υπέργεια στεγανή δεξαμενή συλλογής των επικινδύνων αποβλήτων για από κοινού διαχείριση στη μονάδα εξάτμισης. Εξάλλου, για τη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων η αιτούσα διαθέτει την υπ' αριθμ. 51484/5641/7.9.2010 σχετική άδεια που εκδόθηκε από τη Διεύθυνση ΠΕΧΩ Στερεάς Ελλάδας. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει, περαιτέρω, ότι μετά από έκτακτο μερικό έλεγχο τήρησης των περιβαλλοντικών όρων και της περιβαλλοντικής νομοθεσίας ως προς τη διαχείριση των υγρών αποβλήτων που διενεργήθηκε στο επίμαχο εργοστάσιο της αιτούσας από το Κλιμάκιο Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος νομού Βοιωτίας στις 8.3.2012 και επαναλήφθηκε στις 15.3.2012 και στις 17.3.2012,

συντάχθηκε, αρχικά, η υπ' αριθμ. 692/14.5.2012 έκθεση μερικού ελέγχου και, εν συνεχεία, η από 14.6.2012 εισήγηση του ΚΕΠΠΕ, από τις οποίες προκύπτει ότι η αιτούσα διαχειριζόταν τα υγρά απόβλητά της κατά παράβαση των περιβαλλοντικών όρων και μάλιστα κατά τέτοιο τρόπο ώστε να προκαλείται σοβαρός κίνδυνος για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον. Ειδικότερα, στην προαναφερόμενη εισηγητική έκθεση αναφέρεται ότι διαπιστώθηκαν οι εξής παραβάσεις ως προς τη διαχείριση των υγρών αποβλήτων της βιομηχανικής μονάδας της αιτούσας: α) δεν έχει κατατεθεί μελέτη αποκατάστασης - εξυγίανσης του υφιστάμενου σηπτικού- απορροφητικού βόθρου διάθεσης υγρών βιομηχανικών αποβλήτων κατά παράβαση του περιβαλλοντικού όρου ε.10 της αρ. πρωτ.169-1194/10.4.2009 απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, β) γίνονταν διάθεση υγρών βιομηχανικών αποβλήτων στο παρακείμενο οικόπεδο μέσω κρυφού αγωγού (πιθανότητα απόβλητα επιμετάλλωσης) και υγρών αποβλήτων (πιθανότητα βαφής) τα οποία δεν είχαν δηλωθεί στην περιβαλλοντική μελέτη, από την εξέταση δε δείγμα αποβλήτου που ελήφθη προέκυψε ότι πράγματι γίνονταν διάθεση υγρού βιομηχανικού αποβλήτου υψηλής συγκέντρωσης σε βαρέα μέταλλα (νικέλιο, χαλκό) τα οποία περιέχονται στις πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία της εταιρείας, σύμφωνα με την προαναφερόμενη πράξη έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, γ) από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι το νερό της γεώτρησης δεν χρησιμοποιείται για την παραγωγική διαδικασία και επιπλέον με κάποιο τρόπο έχει ρυπανθεί με ρυπαντές που απαντώνται στις πρώτες ύλες και τα απόβλητα της ελεγχόμενης μονάδας, δ) από τη χημική εξέταση του δείγματος που πάρθηκε από το όμορο οικόπεδο ιδιοκτησίας άλλης εταιρείας προκύπτει ότι πρόκειται για απόβλητο με πολύ υψηλό Ph, μάλλον οικοτοξικό H15 σύμφωνα με το Ν.4042/2012, σε συνδυασμό με τις συγκεντρώσεις σε νικέλιο, μόλυβδο, χαλκό, βάριο και κυανιούχα. Σε κάθε περίπτωση αυτό το απόβλητο καταλήγει μέσω του σχεδόν επιφανειακού υδροφόρου και του υποκείμενου μπαζωμένου ρέματος στον Ασωπό ποταμό μαζί με τα όμβρια και συνεπώς παραβιάζεται η ΚΥΑ 20488/2010 που απαγορεύει την επιφανειακή διάθεση υγρών αποβλήτων και θέτει πολύ αυστηρά όρια για τη διάθεση των επεξεργασμένων αποβλήτων στον Ασωπό, ε) από τα αποτελέσματα δείγματος στερεού αποβλήτου που ελήφθησαν σε διάφορα σημεία του αδιαμόρφωτου οικοπέδου της εταιρείας, κατάντη των κτιριακών εγκαταστάσεων από την επιφάνεια του σχηματισμένου ρυακιού απορροής, τα οποία εστάλησαν στη Χημική Υπηρεσία Λειβαδιάς, προκύπτουν τιμές συγκέντρωσης νικελίου που καθιστούν το δείγμα μη αποδεκτό για διάθεση σε χώρο υγειονομικής ταφής για μη επικίνδυνα απόβλητα βάσει της 2003/33/ΕΚ και στ) δεν κατέστη δυνατή η ταυτοποίηση των εγκεκριμένων και των τελικά κατασκευασμένων και χρησιμοποιηθέντων βόθρων για τη διάθεση υγρών αποβλήτων και λυμάτων της βιομηχανίας. Ενόψει της εισήγησης αυτής, και ύστερα από το από 6.6.2012 απολογητικό υπόμνημα της αιτούσας εταιρείας, με την υπ' αριθμ.

- 764/26.6.2012 απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας επιβλήθηκε σε αυτήν πρόστιμο ύψους 55.000 ευρώ. Ακολούθως, με το υπ' αριθμ. 3186/5.7.2012 έγγραφο του Τμήματος Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης Ενέργειας και Φυσικών Πόρων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας κλήθηκε η αιτούσα σε απολογία καθώς η συνέχιση της λειτουργίας της μονάδας παραγωγής μεταλλικών εξαρτημάτων και ειδών κιγκαλερίας και συγκεκριμένα η διαχείριση των υγρών αποβλήτων αυτής προκαλεί ρύπανση και υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Εν συνεχεία, κατόπιν του από 23.7.2012 απολογητικού υπομνήματος της αιτούσας, εκδόθηκε από τον Αντιπεριφερειάρχη Βοιωτίας η με την πρώτη αίτηση προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. 4016/26.7.2012 απόφαση περί προσωρινής διακοπής λειτουργίας και σφράγισης των εισόδων της μονάδας παραγωγής μεταλλικών εξαρτημάτων και ειδών κιγκαλερίας. Με την απόφαση αυτή ορίσθηκε η σφράγιση της ανωτέρω εγκατάστασης προκειμένου α) να γίνει αποκάλυψη του παλαιού αλλά και του τωρινού αποχετευτικού δικτύου και δικτύου ομβρίων υδάτων και β) να ταυτοποιηθούν οι βόθροι που κατασκευάστηκαν από την έναρξη λειτουργίας του εργοστασίου και αυτών που τελικά σήμερα λειτουργούν και να διαπιστωθεί εάν χρειάζεται εξυγίανση και αποκατάσταση των χώρων αυτών. Δεδομένου δε ότι δεν κατέστη δυνατή η εκτέλεση της σφράγισης κατά την προγραμματισμένη ημέρα, εκδόθηκε από τον ίδιο Αντιπεριφερειάρχη η με την δεύτερη αίτηση προσβαλλόμενη υπ' αριθμ.4426/28.8.2012 απόφαση με ταυτόσημο περιεχόμενο με την προαναφερόμενη απόφαση. Κατόπιν τούτων, την 10.9.2012 σφραγίσθηκε η επίδικη επιχείρηση και άρχισαν οι εργασίες εκσκαφής από την αρμόδια υπηρεσία, οι οποίες ολοκληρώθηκαν στις 12.9.2012. Κατά των πράξεων αυτών ασκήθηκε αίτηση ακυρώσεως και αναστολής από την αιτούσα ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Λειβαδιάς, το οποίο με την 53/2012 απόφασή του τις παρέπεμψε λόγω αρμοδιότητας στο Συμβούλιο της Επικρατείας.
3. Επειδή, όπως προκύπτει από το από 10.9.2012 πρακτικό σφράγισης που συντάχθηκε από υπαλλήλους του Τμήματος Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης Ενέργειας και Φυσικών Πόρων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, η επίμαχη μονάδα έχει ήδη σφραγισθεί. Το γεγονός, όμως, αυτό δεν στερεί την υπό κρίση αίτηση από το αντικείμενό της, δεδομένου ότι είναι, πάντως, δυνατή η επαναφορά των πραγμάτων στην προ της σφραγίσεως κατάσταση (πρβλ. Ε.Α. 158/2010, 588/2003, 364/2001 κ.ά.).
 4. Επειδή, υπό τα ανωτέρω δεδομένα, η πρώτη αίτηση πρέπει να απορριφθεί λόγω αντικατάστασης της προσβαλλόμενης πράξης από την υπ' αριθμ. 4426/28.8.2012 απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη Βοιωτίας, η οποία προσβάλλεται αυτοτελώς από την αιτούσα με τη δεύτερη κρινόμενη αίτηση αναστολής.
 5. Επειδή, περαιτέρω, στο υπ' αριθμ. 4472/25.9.2012 έγγραφο απόψεων του Τμήματος Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης Ενέργειας και Φυσικών Πόρων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας προς το Διοικητικό Πρωτοδικείο Λειβαδιάς,

αναφέρεται ότι, στα πλαίσια εφαρμογής των προσβαλλομένων πράξεων, μετά την ολοκλήρωση των εκσκαφών στις εγκαταστάσεις της επίδικης μονάδας, διαπιστώθηκε ότι μέχρι και την ημέρα του ελέγχου από το ΚΕΠΠΕ ανεπεξέργαστα απόβλητα διατίθεντο από την αιτούσα στο κατάντη οικόπεδο μέσω πέντε αγωγών, ότι δεν βρέθηκε καθώς δεν είχε κατασκευασθεί δίκτυο διευθέτησης όμβριων υδάτων του γηπέδου και ότι δεν κατέστη δυνατή η ταυτοποίηση των βόθρων των οποίων η κατασκευή εγκρίθηκε και βεβαιώθηκε από την αρμόδια υπηρεσία υγείας αλλά η εταιρεία αρνείται ότι τον κατασκεύασε. Στο ίδιο δε έγγραφο αναφέρεται, επίσης, ότι κλείστηκαν - σφραγίστηκαν με μπετό τα φρεάτια όδευσης των πέντε αγωγών από τα μπάνια επιμετάλλωσης στη μονάδα φυσικοχημικής επεξεργασίας. Εξάλλου, στο υπ' αριθμ. 4676/14.9.2012 έγγραφο της ίδιας ως άνω υπηρεσίας, με το οποίο η αιτούσα κλήθηκε εκ νέου σε απολογία, αφενός μεν επαναλαμβάνονται οι ανωτέρω διαπιστώσεις της Διοίκησης, αφετέρου δε καλείται η αιτούσα να υποβάλει τις απόψεις της σχετικά με το ζήτημα της ταυτοποίησης των βόθρων, να απαντήσει σε συγκεκριμένα ερωτήματα που αφορούν τη διαχείριση των υγρών αποβλήτων της βιομηχανικής της μονάδας, ειδικότερα ως προς την αποτελεσματικότητα του υπάρχοντος συστήματος κατεργασίας αυτών, και, τέλος, να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες διευθέτησης τόσο των ομβρίων υδάτων του γηπέδου της όσο και των ομβρίων υδάτων που διέρχονται από το γήπεδο της από τα διπλανά γήπεδα. Ενόψει του εγγράφου αυτού, η αιτούσα με το από 20.9.2012 έγγραφό της απάντησε, μεταξύ άλλων, τα εξής: «όπως έχει ήδη γνωστοποιηθεί στην Υπηρεσία σας, οι δύο βόθροι διάθεσης υγρών βιομηχανικών αποβλήτων δεν κατασκευάστηκαν στις συγκεκριμένες θέσεις. Σε θέση που κατά την προ ημερών αυτοψία υποδείχθηκε στην Υπηρεσία σας κατασκευάστηκε μόνον ένας βόθρος (απενεργοποιημένος από το έτος 2009). Αναφορικά με την ενδεχόμενη αναγκαιότητα για εξυγίανση και αποκατάσταση του εδάφους στη γειτνίαση του βόθρου η εταιρεία μας έχει ήδη υποβάλει προσχέδιο μεθοδολογίας εκπόνησης σχετικής μελέτης εξυγίανσης και αποκατάστασης στην αρμόδια Διεύθυνση ΠΕΧΩ Στερεάς Ελλάδας (αρ. πρ. 3256/ 132668/4.7.2012). Το προσχέδιο μεθοδολογίας επί του παρόντος είναι υπό αξιολόγηση και η εταιρεία μας πρόσφατα (13.9.2012) ανταποκρινόμενη σε σχετικό έγγραφο της Διεύθυνσης ΠΕΧΩ (αρ. πρωτ. 3505/143554/7.8.2012 με κοινοποίηση στην Υπηρεσία σας) κατέθεσε, ως συμπληρωματικά στοιχεία, τοπογραφικό με επισήμανση σε αυτό, μεταξύ άλλων, και του υφισταμένου ανενεργού βόθρου και υπεύθυνη δήλωσή μας περί της αληθοφάνειας των στοιχείων του τοπογραφικού». Περαιτέρω, στο ίδιο απαντητικό έγγραφο η αιτούσα, κατόπιν παράθεσης σχετικών στοιχείων και μετρήσεων, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η μονάδα εξάτμισης που χρησιμοποιεί ως μέσο διαχείρισης των υγρών αποβλήτων της μονάδας της, με βάση τις ώρες λειτουργίας της έχει καλύψει επακριβώς τις απαιτήσεις για κατεργασία των παραχθέντων υγρών αποβλήτων καθ' όλο το διάστημα από

- την εγκατάστασή της έως σήμερα, ενημερώνει δε την αρμόδια υπηρεσία ότι έχει ήδη προμηθευθεί εξατμιστήρα που θα αντικαταστήσει τη μονάδα αντίστροφης όσμωσης και σε συνδυασμό με την υφιστάμενη μονάδα εξάτμισης θα αποτελέσει ένα σύστημα αυξημένης ενεργειακής απόδοσης σε σχέση με τη σημερινή κατάσταση. Εξάλλου, ως προς το ζήτημα της διευθέτησης των ομβρίων υδάτων, η αιτούσα αναφέρει ότι έχει ήδη υποβάλει σχετική αίτηση (αρ. πρωτ. 2387/19.9.2012) ενώ έχει αναθέσει σε εταιρεία τη σύνταξη μελέτης για τα όμβρια του γηπέδου της που θα την υποβάλει στην υπηρεσία. Τέλος, στην από τον Οκτώβριο του 2012 τεχνική έκθεση με τίτλο «Πρόκληση ενδεχόμενης ρύπανσης του περιβάλλοντος από τις δραστηριότητες παραγωγής μεταλλικών εξαρτημάτων και ειδών κιγκαλερίας της», την οποία συνέταξε η εταιρεία συμβούλων μηχανικών σε μελέτες και έργα για το περιβάλλον, την ασφάλεια και την επικινδυνότητα «.....» και η οποία προσκομίζεται από την αιτούσα, αφού μνημονεύεται το προαναφερόμενο ιστορικό και περιγράφεται η παραγωγική διαδικασία που ακολουθεί η βιομηχανική μονάδα της αιτούσας (με την αναφορά μετρήσεων και την παραπομπή σε τεχνικά παραρτήματα), βεβαιώνεται ότι όχι μόνο δεν ισχύουν πλέον οι λόγοι σφράγισης των εγκαταστάσεών της, αλλά και ότι δεν θα προκληθεί περιβαλλοντική ρύπανση από την τυχόν επαναλειτουργία της.
6. Επειδή, η αιτούσα προβάλλει ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα επιφέρει στην ίδια βλάβη δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση που ευδοκιμήσει η ασκηθείσα από την ίδια αίτηση ακυρώσεως, και η οποία συνίσταται σε οικονομικό της κλονισμό. Προβάλλει, ειδικότερα, προσκομίζοντας τους σχετικούς οικονομικούς ισολογισμούς ότι τα έτη 2010, 2011 και 2012 έως τη σφράγιση της, έχει υποστεί ζημιά 146.030, 138.261,66 και 415.242 ευρώ, αντίστοιχα, και ότι εξαιτίας της σφράγισής της αφενός μεν δεν παράγει εμπόρευμα για διάθεσή του στις αγορές αν και έχει ανειλημμένες υποχρεώσεις στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, γεγονός που πέραν της οικονομικής βλάβης θα πλήξει ανεπανόρθωτα τη φήμη της και θα επιφέρει διαρροή της πελατείας της, αφετέρου δε δεν έχει καταβάλει τους μισθούς των 75 εργαζομένων της ύψους 89.000 ευρώ περίπου, τους οποίους θα αναγκαστεί να απολύσει στην περίπτωση που εξακολουθήσει η αδυναμία λειτουργίας της. Προβάλλει ακόμη ότι, παρά τη δεινή οικονομική της θέση, η ίδια έχει προβεί, όπως προαναφέρθηκε, σε επένδυση ύψους 80.000 ευρώ (προσκομίζει φωτογραφίες, τη σχετική παραγγελία και την απόδειξη πληρωμής), η οποία αφορά σε αγορά νέου αποδοτικότερου από το προηγούμενο μηχανήματος που εξατμίζει τα απόβλητα και υπερκαλύπτει τις απαιτήσεις της Διοίκησης με βάση την ήδη χορηγηθείσα έγκριση περιβαλλοντικών όρων.
7. Επειδή, η Επιτροπή εκτιμά ότι η άμεση επίλυση του προβλήματος της υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής του ποταμού Ασωπού και της λεκάνης απορροής του, το οποίο έχει προσλάβει ανησυχητικές διαστάσεις και καθίσταται απειλητικό για την υγεία και τη ζωή του

πληθυσμού, αποτελεί επείγοντα λόγο δημοσίου συμφέροντος, η ικανοποίηση του οποίου οφείλει να επιτευχθεί χωρίς καθυστέρηση και με τη συμβολή της αιτούσας, προς τις περιβαλλοντικές επιδόσεις της οποίας η εμπιστοσύνη της Διοίκησης έχει ευλόγως κλονισθεί, μεταξύ άλλων, λόγω της επικινδυνότητας των ουσιών που χρησιμοποιούνται κατά την παραγωγική της διαδικασία, αλλά και ως εκ του γεγονότος ότι η τήρηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας εκ μέρους της αιτούσας, η οποία ενέχεται σε παραβάσεις μέτρων που εξειδικεύουν την αρχή της προφύλαξης δεν υπήρξε υποδειγματική κατά το παρελθόν (βλ. το υπ' αριθμ. 4772/25.9.2012 έγγραφο απόψεων του Τμήματος Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης Ενέργειας και Φυσικών Πόρων προς το Διοικητικό Πρωτοδικείο Λειβαδιάς). Εξάλλου, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι κατά την διενέργεια της εκσκαφής για την αποκάλυψη του αποχετευτικού δικτύου της αιτούσας ελήφθησαν δείγματα από το υπέδαφος του γηπέδου της, τα οποία εστάλησαν για έλεγχο στο αρμόδιο εργαστήριο του Πολυτεχνείου Αθηνών, τα αποτελέσματα δε αυτού θεωρούνται κρίσιμα από τη Διοίκηση ως προς το μέγεθος και τη σοβαρότητα της ρύπανσης που έχει προκληθεί από την παραγωγική δραστηριότητα της επίμαχης μονάδας. Ενόψει αυτών, η Επιτροπή, κατά συνεκτίμηση της ανεπανόρθωτης βλάβης, την οποία πιθανολογείται ότι θα επιφέρει στην αιτούσα η διατήρηση της προσβαλλόμενης πράξης, αλλά και της ανάγκης να παρασχεθεί στην ίδια η δυνατότητα να συμβάλει στην αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής σύμφωνα με το ήδη ισχύον κανονιστικό καθεστώς, κρίνει ότι πρέπει να αρθεί η σφράγιση της επιχείρησης της αιτούσας μέχρι τις 31 Ιανουαρίου 2013 και να επαναλειτουργήσει το σφραγισθέν αυτής τμήμα υπό τους εξής όρους: α) λεπτομερής και απαρέγκλιτη τήρηση των υφιστάμενων περιβαλλοντικών όρων της αιτούσας, καθώς και εκείνων, οι οποίοι, τυχόν θα εγκριθούν, β) τήρηση, ομοίως λεπτομερής και απαρέγκλιτη, της άδειας διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων καθώς και της εγκριθείσας μελέτης επεξεργασίας και διάθεσης υγρών αποβλήτων, γ) παράλληλη ολοκλήρωση και έγκριση της μελέτης εξυγίανσης και αποκατάστασης του εδάφους στη γειτνίαση του βόθρου της και άμεση έναρξη εκτέλεσης των σχετικών εργασιών, δ) παράλληλη ολοκλήρωση και έγκριση της μελέτης διευθέτησης των ομβρίων υδάτων της καθώς και εκείνων που διέρχονται στο γήπεδο της αιτούσας από άλλα γήπεδα και άμεση έναρξη εκτέλεσης των σχετικών εργασιών και ε) επανέλεγχος ανά τακτά χρονικά από τις αρμόδιες υπηρεσίες της λειτουργίας της επίμαχης βιομηχανικής μονάδας ως προς την επίδρασή της στο φυσικό περιβάλλον και επανεκτίμηση της θέσης τους μετά την παραλαβή και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του προαναφερόμενου ελέγχου από το Πολυτεχνείο Αθηνών επί των ληφθέντων μη επιφανειακών δειγμάτων από το γήπεδο της αιτούσας.

8. Επειδή, ενόψει της εν μέρει αποδοχής της υπό κρίση αιτήσεως, η δικαστική δαπάνη πρέπει να συμψηφισθεί μεταξύ των διαδίκων.

Σχόλιο

Η μόλυνση του Ασωπού ποταμού από τις παρακείμενες βιομηχανίες απασχολεί συχνά την επιστημονική κοινότητα και την κοινή γνώμη. Για το λόγο αυτό οι αποφάσεις που ασχολούνται με αυτό το λεπτό ζήτημα έχουν ευρύτερο επιστημονικό και κοινωνικό ενδιαφέρον. Ενπροκειμένω ο Αντιπεριφερειάρχης Βοιωτίας ανέστειλε τη λειτουργία μίας βιομηχανικής μονάδας γιατί από δύο ελέγχους που έγιναν από την αρμόδια υπηρεσία προέκυψε, σύμφωνα με την διοίκηση, ότι δεν τηρούνταν οι περιβαλλοντικοί όροι για τη λειτουργία της μονάδας με αποτέλεσμα να προκαλείται μόλυνση στον Ασωπό και στην ευρύτερη περιοχή.

Η διοίκηση προέβαλε τα ακόλουθα επιχειρήματα: «Για την εν λόγω βιομηχανική μονάδα είχαν ήδη εγκριθεί περιβαλλοντικοί όροι διάρκειας 5 ετών με την 4444/12.11.2003 απόφαση του Αντινομάρχη Βοιωτίας, ενώ με την Φ.42/666/2827/16.12.2003 απόφαση της Διεύθυνσης Υγείας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Βοιωτίας είχε εγκριθεί μελέτη για υπεδάφια διάθεση των υγρών αποβλήτων της, ύστερα από φυσικοχημική επεξεργασία. Περαιτέρω, με την υπ' αριθμ. 169-1194/10.4.2009 απόφαση του Αντινομάρχη Βοιωτίας χορηγήθηκε στην αιτούσα νέα έγκριση περιβαλλοντικών όρων διάρκειας πέντε ετών, με τη δε υπ' αριθμ. Φ42/666/2668-40/514/19.3.2009 απόφαση της Διεύθυνσης Υγείας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Βοιωτίας εγκρίθηκε νέα μελέτη για επεξεργασία και διάθεση μη επικίνδυνων υγρών αποβλήτων, στην οποία, μεταξύ άλλων, προβλέπεται ότι τα μη επικίνδυνα υγρά απόβλητα θα συλλέγονται στην υπέργεια στεγανή δεξαμενή συλλογής των επικινδύνων αποβλήτων για από κοινού διαχείριση στη μονάδα εξάτμισης. Εξάλλου, για τη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων η αιτούσα διαθέτει την υπ' αριθμ. 51484/5641/7.9.2010 σχετική άδεια που εκδόθηκε από τη Διεύθυνση ΠΕΧΩ Στερεάς Ελλάδας. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει, περαιτέρω, ότι μετά από έκτακτο μερικό έλεγχο τήρησης των περιβαλλοντικών όρων και της περιβαλλοντικής νομοθεσίας ως προς τη διαχείριση των υγρών αποβλήτων που διενεργήθηκε στο επίμαχο εργοστάσιο της αιτούσας από το Κλιμάκιο Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος νομού Βοιωτίας στις 8.3.2012 και επαναλήφθηκε στις 15.3.2012 και στις 17.3.2012, συντάχθηκε, αρχικά, η υπ' αριθμ. 692/14.5.2012 έκθεση μερικού ελέγχου και, εν συνεχεία, η από 14.6.2012 εισήγηση του ΚΕΠΠΕ, από τις οποίες προκύπτει ότι η αιτούσα διαχειριζόταν τα υγρά απόβλητά της κατά παράβαση των περιβαλλοντικών όρων και μάλιστα κατά τέτοιο τρόπο ώστε να προκαλείται σοβαρός κίνδυνος για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον.

Ειδικότερα, στην προαναφερόμενη εισηγητική έκθεση αναφέρεται ότι διαπιστώθηκαν οι εξής παραβάσεις ως προς τη διαχείριση των υγρών αποβλήτων της βιομηχανικής μονάδας της αιτούσας: α) δεν έχει κατατεθεί μελέτη αποκατάστασης - εξυγίανσης του υφιστάμενου σηπτικού- απορροφητικού βόθρου διάθεσης υγρών βιομηχανικών αποβλήτων κατά παράβαση του περιβαλλοντικού όρου ε.10 της αρ.

πρωτ.169-1194/10.4.2009 απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, β) γίνονται διάθεση υγρών βιομηχανικών αποβλήτων στο παρακείμενο οικόπεδο μέσω κρυφού αγωγού (πιθανότητα απόβλητα επιμετάλλωσης) και υγρών αποβλήτων (πιθανότητα βαφής) τα οποία δεν είχαν δηλωθεί στην περιβαλλοντική μελέτη, από την εξέταση δε δείγμα αποβλήτου που ελήφθη προέκυψε ότι πράγματι γίνονται διάθεση υγρού βιομηχανικού αποβλήτου υψηλής συγκέντρωσης σε βαρέα μέταλλα (νικέλιο, χαλκό) τα οποία περιέχονται στις πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία της εταιρείας, σύμφωνα με την προαναφερόμενη πράξη έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, γ) από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι το νερό της γεώτρησης δεν χρησιμοποιείται για την παραγωγική διαδικασία και επιπλέον με κάποιο τρόπο έχει ρυπανθεί με ρυπαντές που απαντώνται στις πρώτες ύλες και τα απόβλητα της ελεγχόμενης μονάδας, δ) από τη χημική εξέταση του δείγματος που πάρθηκε από το όμορο οικόπεδο ιδιοκτησίας άλλης εταιρείας προκύπτει ότι πρόκειται για απόβλητο με πολύ υψηλό Ph, μάλλον οικοτοξικό H15 σύμφωνα με το Ν.4042/2012, σε συνδυασμό με τις συγκεντρώσεις σε νικέλιο, μόλυβδο, χαλκό, βάριο και κυανιούχα. Σε κάθε περίπτωση αυτό το απόβλητο καταλήγει μέσω του σχεδόν επιφανειακού υδροφόρου και του υποκείμενου μπαζωμένου ρέματος στον Ασωπό ποταμό μαζί με τα όμβρια και συνεπώς παραβιάζεται η ΚΥΑ 20488/2010 που απαγορεύει την επιφανειακή διάθεση υγρών αποβλήτων και θέτει πολύ αυστηρά όρια για τη διάθεση των επεξεργασμένων αποβλήτων στον Ασωπό, ε) από τα αποτελέσματα δείγματος στερεού αποβλήτου που ελήφθησαν σε διάφορα σημεία του αδιαμόρφωτου οικοπέδου της εταιρείας, κατόπιν των κτιριακών εγκαταστάσεων από την επιφάνεια του σχηματισμένου ρυακιού απορροής, τα οποία εστάλησαν στη Χημική Υπηρεσία Λειβαδιάς, προκύπτουν τιμές συγκέντρωσης νικελίου που καθιστούν το δείγμα μη αποδεκτό για διάθεση σε χώρο υγειονομικής ταφής για μη επικίνδυνα απόβλητα βάσει της 2003/33/ΕΚ και στ) δεν κατέστη δυνατή η ταυτοποίηση των εγκεκριμένων και των τελικά κατασκευασμένων και χρησιμοποιηθέντων βόθρων για τη διάθεση υγρών αποβλήτων και λυμάτων της βιομηχανίας. Ενόψει της εισήγησης αυτής, και ύστερα από το από 6.6.2012 απολογητικό υπόμνημα της αιτούσας εταιρείας, με την υπ' αριθμ. 764/26.6.2012 απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας επιβλήθηκε σε αυτήν πρόστιμο ύψους 55.000 ευρώ.

Ακολούθως, με το υπ' αριθμ. 3186/5.7.2012 έγγραφο του Τμήματος Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης Ενέργειας και Φυσικών Πόρων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας κλήθηκε η αιτούσα σε απολογία καθώς η συνέχιση της λειτουργίας της μονάδας παραγωγής μεταλλικών εξαρτημάτων και ειδών κιγκαλερίας και συγκεκριμένα η διαχείριση των υγρών αποβλήτων αυτής προκαλεί ρύπανση και υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Εν συνεχεία, κατόπιν του από 23.7.2012 απολογητικού υπομνήματος της αιτούσας, εκδόθηκε από τον Αντιπεριφερειάρχη Βοιωτίας η με την πρώτη αίτηση προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. 4016/26.7.2012 απόφαση περί προσωρινής διακοπής λειτουργίας και σφράγισης των εισόδων της μονάδας παραγωγής μεταλλικών εξαρτημάτων και ειδών κιγκαλερίας. Με την απόφαση αυτή ορίσθηκε η σφράγιση της

ανωτέρω εγκατάστασης προκειμένου α) να γίνει αποκάλυψη του παλαιού αλλά και του τωρινού αποχετευτικού δικτύου και δικτύου ομβρίων υδάτων και β) να ταυτοποιηθούν οι βόθροι που κατασκευάστηκαν από την έναρξη λειτουργίας του εργοστασίου και αυτών που τελικά σήμερα λειτουργούν και να διαπιστωθεί εάν χρειάζεται εξυγίανση και αποκατάσταση των χώρων αυτών. Δεδομένου δε ότι δεν κατέστη δυνατή η εκτέλεση της σφράγισης κατά την προγραμματισμένη ημέρα, εκδόθηκε από τον ίδιο Αντιπεριφερειάρχη η με την δεύτερη αίτηση προσβαλλόμενη υπ' αριθμ.4426/28.8.2012 απόφαση με ταυτόσημο περιεχόμενο με την προαναφερόμενη απόφαση. Κατόπιν τούτων, την 10.9.2012 σφραγίσθηκε η επίδικη επιχείρηση και άρχισαν οι εργασίες εκσκαφής από την αρμόδια υπηρεσία, οι οποίες ολοκληρώθηκαν στις 12.9.2012».

Η βιομηχανική μονάδα αντέτεινε τα ακόλουθα: «... οι δύο βόθροι διάθεσης υγρών βιομηχανικών αποβλήτων δεν κατασκευάστηκαν στις εγκεκριμένες θέσεις. Σε θέση που κατά την προ ημερών αυτοψία υποδείχθηκε στην Υπηρεσία σας κατασκευάστηκε μόνον ένας βόθρος (απενεργοποιημένος από το έτος 2009). Αναφορικά με την ενδεχόμενη αναγκαιότητα για εξυγίανση και αποκατάσταση του εδάφους στη γειτνίαση του βόθρου η εταιρεία μας έχει ήδη υποβάλει προσχέδιο μεθοδολογίας εκπόνησης σχετικής μελέτης εξυγίανσης και αποκατάστασης στην αρμόδια Διεύθυνση ΠΕΧΩ Στερεάς Ελλάδας (αρ. πρ. 3256/ 132668/4.7.2012). Το προσχέδιο μεθοδολογίας επί του παρόντος είναι υπό αξιολόγηση και η εταιρεία μας πρόσφατα (13.9.2012) ανταποκρινόμενη σε σχετικό έγγραφο της Διεύθυνσης ΠΕΧΩ (αρ. πρωτ. 3505/143554/7.8.2012 με κοινοποίηση στην Υπηρεσία σας) κατέθεσε, ως συμπληρωματικά στοιχεία, τοπογραφικό με επισήμανση σε αυτό, μεταξύ άλλων, και του υφιστάμενου ανενεργού βόθρου και υπεύθυνη δήλωσή μας περί της αληθοφάνειας των στοιχείων του τοπογραφικού». Περαιτέρω, στο ίδιο απαντητικό έγγραφο η αιτούσα, κατόπιν παράθεσης σχετικών στοιχείων και μετρήσεων, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η μονάδα εξάτμισης που χρησιμοποιεί ως μέσο διαχείρισης των υγρών αποβλήτων της μονάδας της, με βάση τις ώρες λειτουργίας της έχει καλύψει επακριβώς τις απαιτήσεις για κατεργασία των παραχθέντων υγρών αποβλήτων καθ' όλο το διάστημα από την εγκατάστασή της έως σήμερα, ενημερώνει δε την αρμόδια υπηρεσία ότι έχει ήδη προμηθευθεί εξατμιστήρα που θα αντικαταστήσει τη μονάδα αντίστροφης όσμωσης και σε συνδυασμό με την υφιστάμενη μονάδα εξάτμισης θα αποτελέσει ένα σύστημα αυξημένης ενεργειακής απόδοσης σε σχέση με τη σημερινή κατάσταση. Εξάλλου, ως προς το ζήτημα της διευθέτησης των ομβρίων υδάτων, η αιτούσα αναφέρει ότι έχει ήδη υποβάλει σχετική αίτηση (αρ. πρωτ. 2387/19.9.2012) ενώ έχει αναθέσει σε εταιρεία τη σύνταξη μελέτης για τα όμβρια του γηπέδου της που θα την υποβάλει στην υπηρεσία. Τέλος, στην από τον Οκτώβριο του 2012 τεχνική έκθεση με τίτλο «Πρόκληση ενδεχόμενης ρύπανσης του περιβάλλοντος από τις δραστηριότητες παραγωγής μεταλλικών εξαρτημάτων και ειδών κιγκαλερίας της», την οποία συνέταξε η εταιρεία συμβούλων μηχανικών σε μελέτες και έργα για το περιβάλλον, την ασφάλεια και την επικινδυνότητα «.....» και η οποία

προσκομίζεται από την αιτούσα, αφού μνημονεύεται το προαναφερόμενο ιστορικό και περιγράφεται η παραγωγική διαδικασία που ακολουθεί η βιομηχανική μονάδα της αιτούσας (με την αναφορά μετρήσεων και την παραπομπή σε τεχνικά παραρτήματα), βεβαιώνεται ότι όχι μόνο δεν ισχύουν πλέον οι λόγοι σφράγισης των εγκαταστάσεών της, αλλά και ότι δεν θα προκληθεί περιβαλλοντική ρύπανση από την τυχόν επαναλειτουργία της». Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η βιομηχανική μονάδα προέβη στην αγορά εξοπλισμού υψηλής τεχνολογίας (εξατμιστήρας), η χρησιμοποίηση του οποίου σύμφωνα με την τεχνική έκθεση που προσκομίστηκε θα έχει ως αποτέλεσμα τη μη πρόκληση περιβαλλοντικής ρύπανσης. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η σχολιαζόμενη απόφαση (662/2012) σύμφωνα με την οποία το δικαίωμα της οικονομικής ελευθερίας πρέπει να ασκείται με τέτοιο τρόπο ώστε να συμβάλει στην επίτευξη ενός επείγοντα λόγου δημοσίου συμφέροντος όπως είναι η προστασία τόσο του Ασωπού όσο και της δημόσιας υγείας των κατοίκων. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η άσκηση των ατομικών δικαιωμάτων όχι μόνο δεν πρέπει να προσκρούει σε λόγους δημοσίου συμφέροντος αλλά αντίθετα οφείλει να συμβάλει στην πράγματσή τους. Η πρωτοπόρα σκέψη της απόφασης είναι ότι δεν αντιμετωπίζει τα συνταγματικά δικαιώματα αντιθετικά αλλά συνθετικά. Έτσι υπογραμμίζει ότι «η άμεση επίλυση του προβλήματος της υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής του ποταμού Ασωπού και της λεκάνης απορροής του, το οποίο έχει λάβει ανησυχητικές διαστάσεις και καθίσταται απειλητικό για την υγεία και τη ζωή του πληθυσμού αποτελεί επείγοντα λόγο δημοσίου συμφέροντος, η ικανοποίηση του οποίου οφείλει να επιτευχθεί και με τη συμβολή της αιτούσας». Συνεκτιμώντας λοιπόν το δικαστήριο και την συνακόλουθη ανεπανόρθωτη οικονομική βλάβη που θα υποστεί η βιομηχανική μονάδα από τη σφράγιση αλλά και την ανάγκη να συμβάλει στην αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος ανέστειλε την σφράγισή της για περιορισμένο χρονικό διάστημα θέτοντας αυστηρές προϋποθέσεις προϋποθέσεις. Η σχολιαζόμενη απόφαση αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα της δημιουργικής όσμωσης των συνταγματικών δικαιωμάτων σε περίπτωση σύγκρουσής τους. Εν προκειμένω η προστασία του περιβάλλοντος (προστασία του υδροφόρου ορίζοντα και της λεκάνης του Ασωπού) συγκρούεται με το δικαίωμα της οικονομικής ελευθερίας, το οποίο πλήττεται στον πυρήνα του με την απόφαση σφράγισης και το δικαίωμα της εργασίας (των εργαζομένων στην επιχείρηση). Η Επιτροπή αναστολών του Συμβουλίου της επικρατείας δεν προχώρησε στην άνευ όρων συρρίκνωση του δικαιώματος της οικονομικής ελευθερίας και του δικαιώματος της εργασίας. Αντιμετωπίζοντας την σύγκρουση των συνταγματικών δικαιωμάτων συνθετικά και διαπλαστικά έθεσε τα όρια άσκησης του δικαιώματος της οικονομικής ελευθερίας. Η στάθμιση μεταξύ των θεμελιωδών δικαιωμάτων έγινε προφανώς με γνώμονα την συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή της αναλογικότητας και οδήγησε μέσω της όσμωσης των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην διαπλαστική ερμηνεία του δικαιώματος της οικονομικής ελευθερίας. Η στάθμιση αυτή αποτυπώνει τη σταδιακή μετάβαση του νομικού μας συστήματος από την «κυριαρχία» του γενικού και απρόσωπου νόμου στην a posteriori εκτίμηση των υποθέσεων από το δικαστή. Αποκτά έτσι ιδιαίτερη σημασία για τις συνταγματικές διατάξεις που προστατεύουν

συνταγματικά δικαιώματα, οι οποίες απαιτούν δυναμική ερμηνεία, όπως η οικονομική ελευθερία.

Μαρίνα Χρ. Μπούζη

Δικηγόρος

DEA DROIT PUBLIC

Université Paul Cézanne Aix-Marseille 3